

WOJEWODA WARMIŃSKO-MAZURSKI
PS-III.862.15.2023.GM

Olsztyn, 7 sierpnia 2023 r.

Pani
Agnieszka Zdanowicz
Dyrektor
Powiatowego Urzędu Pracy w Braniewie

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę przeprowadzono w Powiatowym Urzędzie Pracy w Braniewie, ul. Kościuszki 118, 14-500 Braniewo, Regon: 170783119, NIP: 582-14-91-355.

[Dowód: akta kontroli str. 1-10]

Miejsce kontroli: siedziba jednostki kontrolowanej.

W okresie objętym kontrolą stanowiska pełnili:

- Pani Agnieszka Zdanowicz, pełniąca obowiązki Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w Braniewie od dnia 28 grudnia 2018 r. do dnia 31 stycznia 2019 r., zatrudniona na stanowisku Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w Braniewie od 1 lutego 2019 r.;
- Pan Stanisław Popiel od 1 lutego 2019 r. powołany na stanowisko Zastępcy Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w Braniewie.

[Dowód: akta kontroli str.11-15]

Kontrolę przeprowadził zespół pracowników Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko- Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, w składzie:

- Pani Genowefa Macina – starszy inspektor wojewódzki, legitymacja służbowa nr 10/2022, wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, przewodniczący zespołu kontrolnego;
- Pani Marta Piątek – kierownik Oddziału Pracy, legitymacja służbowa nr 26/2021, wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, członek zespołu kontrolnego;

na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko - Mazurskiego, nr FK-VI.0030.601.2023 z dnia 5 lipca 2023 r.

[Dowód: akta kontroli str. 16-17]

Termin kontroli: 13-14 lipca 2023 r.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli jednostki kontrolowanej pod pozycją nr 2/2023.

Zakres objęty kontrolą:

Ocena świadczenia usług w zakresie poradnictwa zawodowego wobec osób bezrobotnych i poszukujących pracy.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 1 oraz art. 112 - 115 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Ilekoć w wystąpieniu pokontrolnym jest mowa o:

- ustawie – oznacza to ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t. j. Dz. U., z 2021 r. poz. 1110 ze zm., z 2022 r., poz. 690 ze zm.);
- MRiPS – oznacza to Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej;
- PUP – oznacza to Powiatowy Urząd Pracy w Braniewie;
- Dyrektorze – oznacza to Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w Braniewie;
- Zastępcy Dyrektora – oznacza to Zastępcę Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w Braniewie.

Obowiązujące w zakresie świadczenia usług poradnictwa zawodowego wobec osób bezrobotnych i poszukujących pracy to:

- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t. j. z 2021 r. poz. 1110 ze zm., z 2022 r., poz. 690);
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 maja 2014 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji oraz trybu i sposobów prowadzenia usług rynku pracy (Dz. U. z 2014 r., poz. 667).

Na podstawie ustaleń kontroli działalność kontrolowanej jednostki ocenia się pozytywnie z uchybieniami.

Przedmiotem kontroli było ustalenie stanu faktycznego, udokumentowanie i ocena działalności podmiotu kontrolowanego pod względem przestrzegania zapisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 maja 2014 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji oraz trybu i sposobów prowadzenia usług rynku pracy oraz przestrzegania zapisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w zakresie świadczenia usług poradnictwa zawodowego w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r., w szczególności sprawdzenie zgodności realizowanej usługi poradnictwa zawodowego ze standardem określonym w ww. przepisach.

Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o analizę dokumentacji z realizacji poszczególnych form poradnictwa zawodowego, przedstawionych przez PUP danych statystycznych, zakresów obowiązków pracowników odpowiedzialnych za realizację kontrolowanych zadań oraz wyjaśnień udzielonych przez Dyrektora i Kierownika Działu Centrum Aktywizacji Zawodowej.

W kontrolowanym okresie PUP funkcjonował na podstawie Regulaminu Organizacyjnego zatwierdzonego Uchwałą Nr 504/18 Zarządu Powiatu Braniewskiego z dnia 14 sierpnia 2018 r. wraz ze zmianami zatwierdzonymi: Uchwałą nr 504/20 z dnia 18 marca 2020 r., Uchwałą nr 333/21 z dnia 10 lutego 2021 r.

Za realizację kontrolowanego zadania w PUP odpowiada dział Centrum Aktywizacji Zawodowej (CAZ). Zgodnie z § 18 Regulaminu do zadań samodzielnego stanowiska ds. poradnictwa zawodowego w ramach Działu Centrum Aktywizacji Zawodowej należy:

- udzielanie bezrobotnym i poszukującym pracy pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu lub miejsca pracy oraz w planowaniu rozwoju kariery zawodowej, a także na przygotowywaniu do lepszego radzenia sobie w poszukiwaniu i podejmowaniu pracy,
- udzielanie pracodawcom pomocy,
- inicjowanie, organizowanie i prowadzenie szkolenia z zakresu umiejętności poszukiwania pracy,
- sprawozdawczość dotycząca poradnictwa zawodowego.

Zgodnie z § 26 Regulaminu pracownicy zatrudnieni w PUP na stanowiskach: pośrednik pracy, doradca zawodowy, specjalista do spraw rozwoju zawodowego, specjaliści do spraw programów mogą pełnić funkcję doradcy klienta, do zadań których należy:

- stała opieka nad bezrobotnym lub poszukującym pracy, w szczególności ustalanie profilu pomocy, przygotowanie i nadzór nad realizacją indywidualnego planu działania, świadczenie podstawowych usług rynku pracy w formie indywidualnej oraz ułatwianie dostępu do innych form pomocy określonych w ustawie lub
- stała współpraca z pracodawcą w zakresie pomocy określonej w ustawie, w szczególności ustalanie zapotrzebowania na nowych pracowników i pozyskiwanie ofert w ramach pośrednictwa pracy oraz ułatwianie dostępu do innych form pomocy określonych w ustawie.

Centrum Aktywizacji Zawodowej podlega Z-cy Dyrektora PUP (§ 13 ust. 2).

[Dowód: akta kontroli str. 18-35]

W okresie objętym kontrolą zadania z zakresu poradnictwa zawodowego realizowało 5 osób. Pracownicy realizujący przedmiotowe działania mieli powyższe zadania ujęte w zakresach czynności.

[Dowód: akta kontroli str.36-46]

Z przedłożonych kontrolującym sprawozdań o rynku pracy MRiPS-01 wynikało, że na dzień 1 stycznia 2022 r. w PUP zarejestrowanych było 2.111 osób bezrobotnych oraz 13 poszukujących pracy. W dniu 31 grudnia 2022 r. było to odpowiednio 1.910 osób bezrobotnych oraz 9 osób poszukujących pracy.

[Dowód: akta kontroli str.47-64]

Ze sprawozdania MRiPS – 02 o przychodach i wydatkach Funduszu Pracy wynikało, iż na poradnictwo zawodowe, badania i ekspertyzy nie wydatkowano żadnych środków. Kontrolującym wyjaśniono, że „nie poniesiono kosztów na poradnictwo zawodowe z uwagi, iż w roku 2022 nie wystąpiła potrzeba ponoszenia takich kosztów. W pracy doradcy zawodowego wykorzystywane są bezpłatne programy oraz opracowania udostępniane przez MRiPS.”

[Dowód: akta kontroli str.65-68]

Jak wynika z załącznika nr 2 do sprawozdania MRiPS-01, w okresie objętym kontrolą z porad indywidualnych skorzystało 528 osób w ramach 550 wizyt.

[Dowód: akta kontroli str.69-80]

„W powiatowym Urzędzie Pracy w Braniewie nie wprowadzono procedur wewnętrznych dotyczących realizacji poradnictwa zawodowego. Wszyscy pracownicy posiadają odpowiednie kwalifikacje oraz uczestniczyli w wielu specjalistycznych szkoleniach dających zapewnienie właściwej realizacji usług poradnictwa zawodowego na podstawie rozporządzenia MPiPS z dnia 14 maja 2014 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji oraz trybu i sposobu prowadzenia usług rynku pracy.

Każdy doradca klienta w PUP ma przyporządkowaną grupę osób bezrobotnych oraz poszukujących pracy (podział wg liter). Podczas spotkań doradcy klienta z osobami zarejestrowanymi w ramach monitorowania sytuacji zawodowej i zachodzących zmian, w sytuacji stwierdzenia potrzeby skorzystania z porady zawodowej przez osobę bezrobotną/poszukującą pracy, doradca klienta przedstawia propozycje udziału w poradzie indywidualnej i kieruje ją na poradę do wyznaczonego do współpracy doradcy zawodowego. Doradca klienta wpisuje działanie w IPD, w kartę rejestracyjną oraz w system SYRIUSZ, wyznaczając konkretny termin stawienia się.

Osoba zarejestrowana w PUP może również umówić się samodzielnie na poradę do doradcy zawodowego. W odniesieniu do osób kierowanych na szkolenia, doradcy zawodowi kontaktują się osobiście ustalając termin porady indywidualnej przed skorzystaniem z danej formy pomocy lub wizytę porady ustala doradca klienta po wcześniejszym uzgodnieniu z doradcą zawodowym. Doradca zawodowy podczas porady indywidualnej planuje z osobą bezrobotną/poszukującą pracy terminy kolejnych spotkań, jeżeli sytuacja tego wymaga.”

[Dowód: akta kontroli str.81-83]

Porady indywidualne realizowane są z wykorzystaniem standaryzowanych metod ułatwiających wybór zawodu, zmianę kwalifikacji, podjęcie lub zmianę pracy, w tym badanie kompetencji, zainteresowań i uzdolnień zawodowych. W wyniku porady indywidualnej sporządzana jest opinia doradcy zawodowego dotycząca posiadania/nieposiadania predyspozycji zawodowych.

Kontroli poddano dokumentację 25 przeprowadzonych porad indywidualnych (po 5 porad przeprowadzonych przez każdego z doradców zawodowych). Na podstawie przedstawionych raportów doradcy wygenerowanych z systemu Syriusz ustalono, że porady indywidualne udzielane w PUP obejmowały wszystkie elementy określone w § 53 Rozporządzenia, tj.: ustalenie problemu zawodowego, analizę sytuacji bezrobotnego (zainteresowania, predyspozycje, kompetencje, uwarunkowania zdrowotne, społeczne i ekonomiczne), analizę możliwości i wybór odpowiedniego sposobu rozwiązania problemu zawodowego, ustalenie potrzeby przeprowadzenia specjalistycznych badań lekarskich lub psychologicznych, weryfikację sposobu rozwiązania problemu zawodowego lub możliwości skorzystania z innych usług rynku pracy.

Stwierdzono, że udzielane porady indywidualne dokumentowano w sposób zgodny z zapisami § 54 Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 maja 2014 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji oraz trybu i sposobów prowadzenia usług rynku pracy. Jednak biorąc pod uwagę indywidualne raporty doradcy, kontrolujący stwierdzili, że występuje znaczna różnica zarówno w ilości osób objętych poradą indywidualną (od 55 do 166 porad) przypadających na jednego doradcę zawodowego, jak i sposobie określenia i rozwiązania problemu zawodowego w raportach doradcy. Ponadto w 2022 r. doradcy zawodowi przeprowadzali 15 testów NBK – ustalono, że tylko 2 doradców przeprowadzało wspomniane testy.

[Dowód: akta kontroli str. 84-183]

Kontrolujący zwrócili uwagę, że mimo iż raporty doradcy zawierały wszystkie wymagane Rozporządzeniem informacje, co wynika z konstrukcji samego formularza, to jednak w wielu przypadkach zawarte w poszczególnych pozycjach informacje były lakoniczne lub sformułowane niewłaściwie, np. zdecydowanej w większości raportów jako „Opis problemu zawodowego bezrobotnego lub poszukującego pracy dotyczącego wyboru zawodu, zmiany kwalifikacji, podjęcia lub zmiany zatrudnienia” wpisany został „Brak zatrudnienia”. Informacji takiej, w opinii kontrolujących nie sposób uznać za opis problemu, ponieważ brak zatrudnienia dotyczy wszystkich osób zarejestrowanych w PUP jego przezwyciężenie jest zasadniczym celem działalności organu zatrudnienia, natomiast opis problemu powinien wskazywać na konkretną trudność, przeszkodę w poszukiwaniu pracy, kontakcie z pracodawcą lub utrzymaniu zatrudnienia. Zgodnie z § 46 ust 1 pkt 1 porada

indywidualna „ma na celu kontakt pracownika urzędu pracy z osobą zgłaszającą potrzebę pomocy w celu rozwiązania jej problemu zawodowego.” Z poddanej kontroli dokumentacji porad indywidualnych wszystkie dotyczyły skierowania bezrobotnego w ramach konkretnej formy wsparcia – oferty pracy, szkolenia, stażu. Co za tym idzie porady indywidualne prowadzone były pod kątem tej właśnie propozycji, a nie całokształtu sytuacji bezrobotnego np. słabych i mocnych stron, określenia predyspozycji lub trudności. Potwierdza to również ilość testów wykonanych przez tylko dwóch doradców zawodowych. Nie można zatem potwierdzić, że porady indywidualne realizowane były zgodnie z celem jakiego miały służyć.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia z kontroli zasadne jest przeanalizowanie ilości prowadzonych porad oraz zakresu gromadzonych informacji w celu wyrównania poziomu prowadzonych porad indywidualnych. Jednocześnie należy rozszerzyć zakres prowadzonych porad, żeby odnosiły się do faktycznie do problemów osób bezrobotnych a nie analizowały ich sytuacji wyłącznie w odniesieniu do konkretnej, proponowanej formy pomocy.

W 2022 r. doradcy zawodowi w żadnym kwartale nie zaplanowali porad grupowych. Z wyjaśnienia Dyrektora PUP wynika, że „z uwagi na wystąpienie pandemii COVID-19 oraz obowiązujące obostrzenia w kraju Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Braniewie ograniczył kontakty w obsłudze osobistej pracodawców, osób bezrobotnych i poszukujących pracy. Informacje zostały przekazane wszystkim pracownikom, w związku z powyższym ograniczono do minimum kontakty grupowe z osobami bezrobotnymi, w tym zaniechano porad grupowych do czasu odwołania pandemii.”

Podkreślić należy, że stan epidemii, a co za tym idzie również ścisły rygor sanitarny zniesiony został w Polsce 16 maja 2022 r., niemniej kontrolujący uwzględnili powyższe wyjaśnienia, ponieważ obawa o stan zdrowia jest sprawą indywidualną. W odniesieniu do porad grupowych wyjaśniono również, że „Problemy osób skierowanych do doradcy zawodowego rozwiązano podczas porad indywidualnych.”, co, jak wskazano powyżej, nie znalazło potwierdzenia w kontrolowanej dokumentacji.

[Dowód: akta kontroli str. 82]

Szkolenia z zakresu umiejętności poszukiwania pracy, przewidziane w art. 38 ust. 1a ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, nie były realizowane w 2022 r. Dyrektor wyjaśnił, że „w 2022 roku nie zaplanowano szkolenia z zakresu umiejętności poszukiwania pracy z uwagi na nadal panującą pandemię COVID, brak zainteresowania ze strony klientów urzędu oraz szeroki dostęp do informacji w Internecie. Doradcy zawodowi podczas wizyt udzielają informacji oraz udostępniają zasoby według potrzeb klienta.”

[Dowód: akta kontroli str.82]

Odnosząc się do braku szkoleń z zakresu umiejętności poszukiwania pracy, kontrolujący zwrócili uwagę, że zarówno ustawa o promocji zatrudnienia, jak i Rozporządzenie ws. szczegółowych warunków realizacji oraz trybu i sposobów prowadzenia usług rynku pracy zawiera katalog form pomocy świadczonych w ramach usługi poradnictwa. Zgodnie z § 3 ust. 1 Rozporządzenia powiatowy urząd pracy upowszechnia informacje o zakresie pomocy udzielanej w ramach usług rynku pracy, co rozumieć należy, jako możliwość wyboru określonych form ze wspomnianego katalogu. Ponadto zgodnie z § 2 ust. 1 Rozporządzenia, usługi rynku pracy świadczy się w sposób dostosowany do indywidualnych potrzeb osób bezrobotnych. Tym samym brak zainteresowania osób bezrobotnych szkoleniami z zakresu umiejętności poszukiwania pracy uznać należy za wystarczające uzasadnienie dla niestosowania tej formy poradnictwa.

[Dowód: akta kontroli str.69]

W 2022 r. nie skierowano bezrobotnych na specjalistyczne badania lekarskie.

Z przedłożonej dokumentacji wynika, że PUP w 2022 r. nie kierował na badania lekarskie lub psychologiczne. Nie wydano też zaleceń dotyczących objęcia uczestnika pomocą centrum lub inną instytucją. Dyrektor PUP wyjaśnił, że „nie kierowano osób zarejestrowanych na badania psychologiczne/lekarskie osób korzystających z poradnictwa zawodowego, o których mowa w § 50 Rozporządzenia, w celu wydania opinii o przydatności zawodowej do pracy i zawodu, kierunku szkolenia sporządzonej na podstawie przeprowadzonych badań do centrum lub innej instytucji wykonującej takie badania, ponieważ podczas realizacji usługi procesu doradczego doradcy zawodowi nie stwierdzili zasadności kierowania na takie badania.”

[Dowód: akta kontroli str. 82]

W odniesieniu do określonego w § 46 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia, dotyczącego udostępniania zasobów informacyjnych, Dyrektor PUP wyjaśnił, że „w 2022 r. nie odnotowano korzystania z zasobów informacji zawodowej w systemie SYRIUSZ. Doradcy zawodowi podczas porad indywidualnych w miarę potrzeby udzielają niezbędnych informacji wykorzystując dostępne zasoby. Nie tworzymy podwójnych zapisów w ewidencji w zakresie porad indywidualnych i zasobów.

Zasoby informacji są dostępne do wglądu w PUP w Braniewie w sali informacji zawodowej (sala nr 13) w wersji papierowej. Istnieje możliwość wydania kserokopii części z zasobów lub wspólnego z doradcą zawodowym wyszukania niezbędnych informacji w Internecie oraz wydruku tych informacji.”

[Dowód: akta kontroli str. 82-83]

Biorąc pod uwagę ustalenia kontroli, stwierdzić należy, że PUP w Braniewie realizuje poradnictwo zawodowe w bardzo wąskim zakresie, jednak usługi świadczone są zgodnie z wymogami określonymi w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz rozporządzeniu ws. szczegółowych warunków realizacji oraz trybu i sposobów prowadzenia usług rynku pracy.

Mając na uwadze powyższe ustalenia, zalecam:

1. Rozszerzenie zakresu świadczonych usług poradnictwa zawodowego.
2. Podniesienie (wyrównanie) jakości porad indywidualnych, ze szczególnym uwzględnieniem celu jakim jest określenie i rozwiązanie problemów zawodowych.

Pouczenie

Od niniejszego wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Jednostka kontrolowana w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, z uwzględnieniem zmian wynikających z zastrzeżeń.

Z up. wojewody
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
Anna Słowicka
DYREKTOR
Wydziału Polityki Społecznej